

FRÍÐRIK HJÖRLEIFSSON

STARFSEMI FRÆÐSLUSJÓÐS

VOTTAÐAR NÁMSLEIÐIR

Samstarfsaðilar Fræðslusjóðs við framkvæmd á vottuðum námsleiðum á árinu 2013 voru 13 símenntunarmiðstöðvar. Vottað nám er skilgreint sem nám samkvæmt námsleiðum sem hafa verið sérhannaðar af FA fyrir fólk á vinnumarkaði sem ekki hefur lokið framhaldsskóla og metnar hafa verið til eininga á framhaldsskólastigi og annað nám sem Fræðslusjóður viðurkennir.

Fjöldi þátttakenda á árinu 2013 í vottuðum námsleiðum, sem Fræðslusjóður fjármagnaði, var 2.615 í 215 hópum. Um 64% þátttakenda eru af landsbyggðinni en 36% sóttu námið á höfuðborgarsvæðinu. Þátttakendum hjá sjö símenntunarmiðstöðvum fjölga á milli ára á meðan það er fækkun hjá sex. Í heild fækkaði þátttakendum á milli árunna 2012 og 2013 úr 2.698 í 2.615 eða um 3%. Loknum einingum á milli árunna 2012 og 2013 fjölgaði úr 32.761 einingu í 35.726 einingar eða um 9%. Hlutfallsleg fjölgun eininga umfram fjölgun nemenda skýrist af því að fleiri nemendur luku lengri námsleiðum en áður.

Fleiri konur en karlar eru þátttakendur í vottuðum námsleiðum, á síðustu árum hefur körlum fjölgað nokkuð, árið 2013 var hlutfall þeirra 35% en hlutfall karla var aðeins tæp 20% árið 2008.

Samanburður árunna 2012 og 2013 sýnir að í vottuðu námi greiddu af Fræðslusjóði fjölga nemendastundum um rúmlega 40 þúsund á meðan nemendastundum í vottuðu námi greiddu af öðrum fækkaði um rúmlega 3 þúsund. Samanlagt fjölga nemendastundum í vottuðu námi fyrir markhóp FA um rúmlega 38 þúsund eins og mynd 2 sýnir.

Framboð á vottuðum námsleiðum í framhaldsfræðslunni hefur aukist mikið síðasta tæpa áratuginn. Árið 2006 var fyrsta árið sem vottaðar námsleiðir voru í boði á símenntunarmiðstöðvum í samstarfi við Fræðslumiðstöð atvinnulífsins. Það ár voru 13 mismunandi námsleiðir kenndar, framboðið hefur aukist hægt og bítandi og árið 2013 voru 28 mismunandi vottaðar námsleiðir kenndar.

Á sama tíma og framboð vottaðra námsleiða hefur aukist hefur samsetning þeirra breyst. Vottuðu námsleiðunum hefur gjarnan verið skipt upp í þrjá flokka, í fyrsta lagi almennt

nám sem flokka má sem klassískt bóknám, í öðru lagi er það starfsnám sem er þá starfstengt nám og í þriðja lagi nám tengt námserfiðleikum sem er einkum miðað að nemendum sem eiga við lestrarerfiðleika að glíma. Fjöldi nemenda í hverjum þessara flokka má sjá á mynd 3.

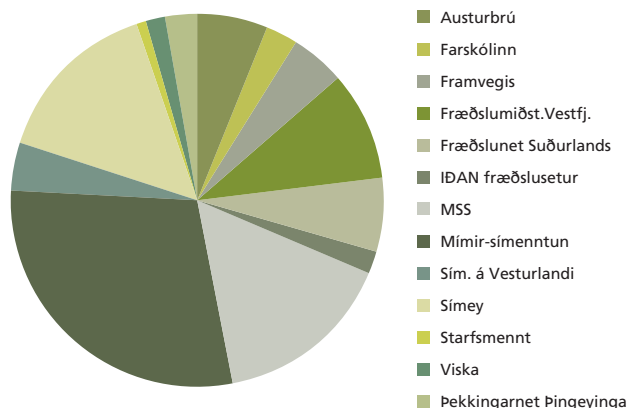
Hlutfallslega dreifingu má sjá á mynd 4, þar sést að hlutfall nemenda sem sækja námsleiðir tengdar læsiserfiðleikum hefur farið lækkað. Fjöldi og hlutfall nemenda í almennu námi jókst talsvert á árunum 2009 til 2011 en sú fjölgun gekk svo til baka á árunum 2012 og 2013 þegar nemendum fjölgaði í starfsnámstengdum námsleiðum.

Dreifing nemenda í námsleiðir segir þó aðeins hálfá sög-una um skiptingu námsleiðanna í fyrrnefnda flokka. Námsleiðir sem falla í flokkinn almennt nám eru í mörgum tilfellum lengri en námsleiðir sem falla undir starfsnám eða læsiserfiðleika. Ef hlutfallsleg skipting í flokkana þrjá er skoðuð eftir fjölda nemendastunda eykst þáttur almenna námsins mikið eins og sjá má á mynd 5.

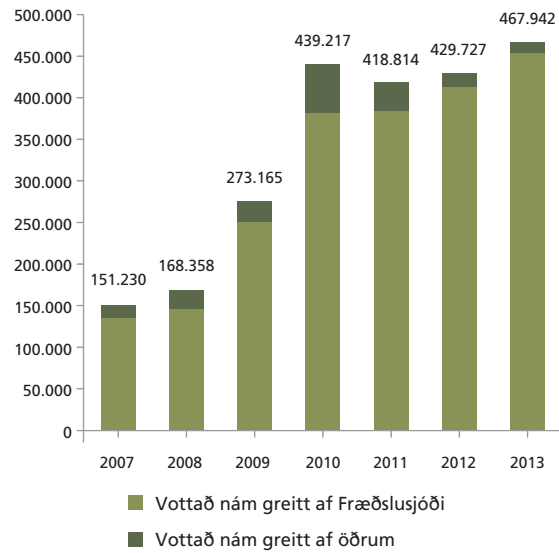

Friðrik Hjörleifsson

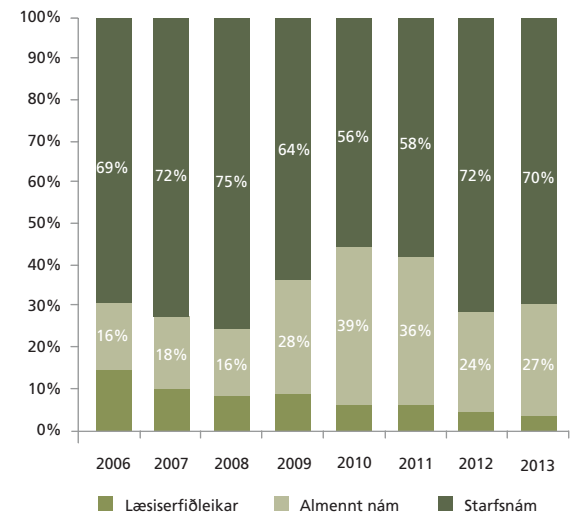
Mynd 1 – Þátttakendur í námstilboðum símenntunarmiðstöðva 2013, vottað nám, fjármagnað af Fræðslusjóði.

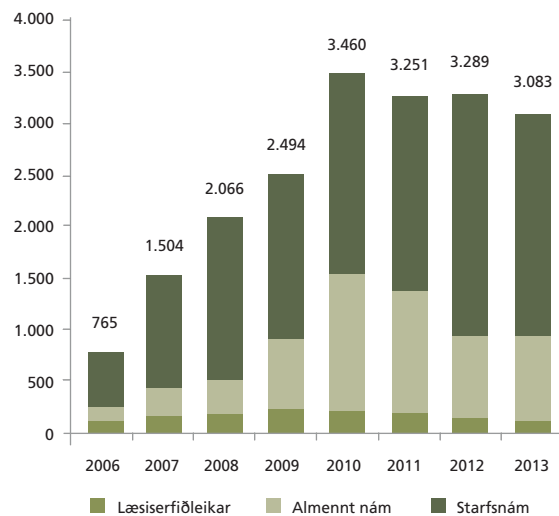
Mynd 2 – Nemendastundir - allt vottað nám fyrir markhópin.

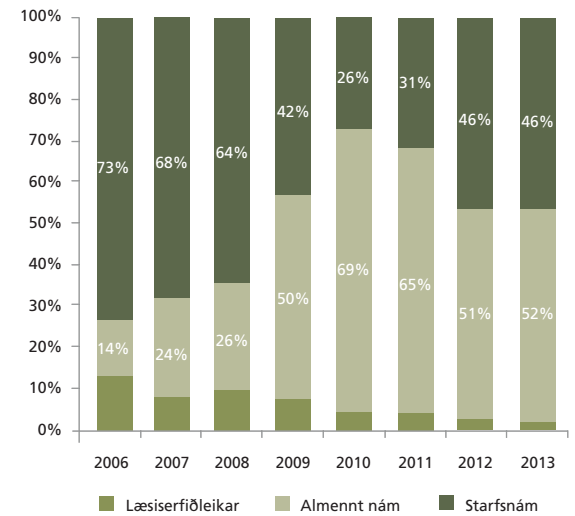
Mynd 4 – Skipting nemenda í flokka námsleiða.

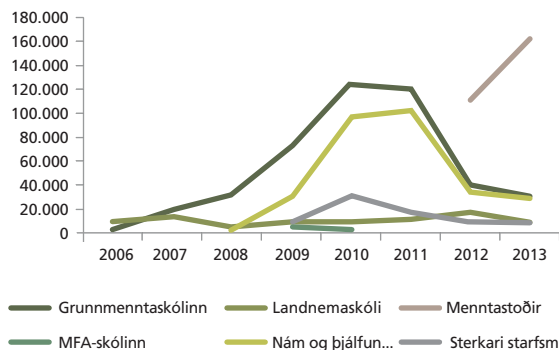
Mynd 3 – Fjöldi nemenda.

Mynd 5 – Skipting kennslustunda.

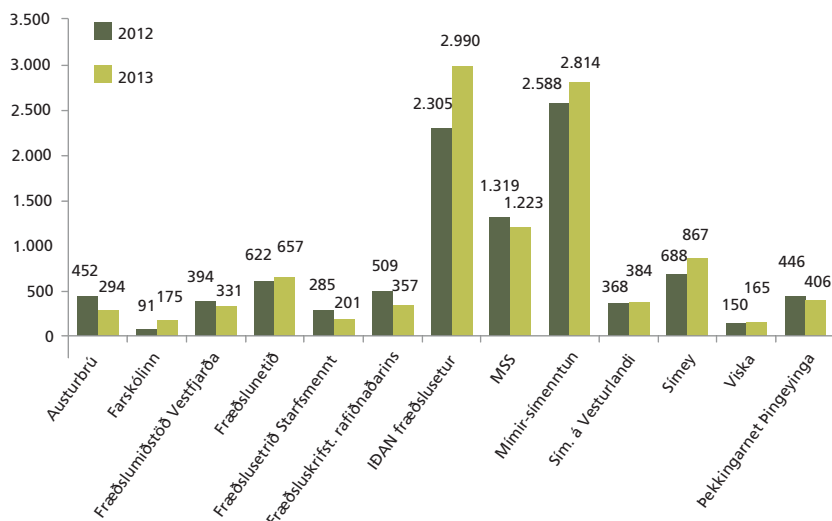

Mynd 6 – Nemendastundir í almennu námi.

Þegar einstakar námsgreinar í almenna náminu eru skoðaðar má sjá að miklar breytingar virðast hafa átt sér stað með tilkomu námsleiðarinnar Menntastöða. Námsleiðin var fyrst kennd árið 2012 og varð þá strax sú námsleið þar sem flestar nemendastundir fóru fram, á sama tíma drógust nemendastundir í öðru almennu námi mikið saman líkt og sést á mynd 6.

Mynd 7 – Fjöldi ráðgjafarviðtala 2012–2013.

Tafla 1 – Fjöldi ráðgjafarviðtala árin 2008–2013.

Fræðsluaðilar	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Símenntunarmiðstöðvar	2.799	5.469	8.552	8.316	7.403	7.517
Fræðslumiðstöðvar iðngreina	858	1.298	2.247	2.552	2.814	3.347
Samtals	3.657	6.767	10.799	10.868	10.217	10.864

NÁMS- OG STARFSRÁÐGJÖF

Árið 2013 héldu sjö af þrettán fræðsluaðilum samtals 210 kynningarfundum í náms- og starfsráðgjöf en þar af fóru 186 kynningar fram á vinnustöðum eða 89% en aðrar kynningar voru 24 eða 11%. Heildarfjöldi þeirra sem sóttu kynningar náms- og starfsráðgjafa á árinu 2012 var 2.257 manns og komu 264 í viðtal hjá ráðgjafa í framhaldi af þeim eða 12%.

Heildarfjöldi ráðgjafarviðtala hjá símenntunarmiðstöðvunum og fræðslumiðstöðvum iðngreina árið 2013 var 10.864 viðtöl á móti 10.217 árið 2012 en það er fjölgun um 647 viðtöl eða 6,3%, sbr. töflu 1 hér neðar. Sex miðstöðvar skila lægri viðtalafjölda heldur en árið 2012 en sjö bæta við sig.

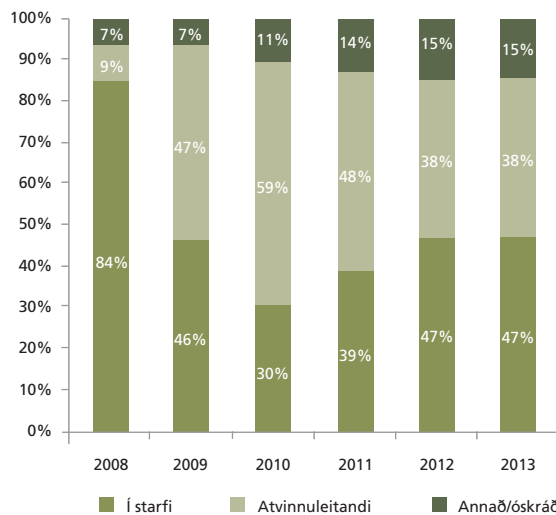
Af þessum 10.864 viðtölum flokkast 49,5% sem hefðbundin viðtöl, 28% voru í hópráðgjöf, 13,5% fólust í rafrænni ráðgjöf og símaráðgjöf, 4,3% voru hvatningarviðtöl og 4,7% flokkast undir færnimöppugerð í raunfærnimati.

Kynjaskipting einstaklinga í ráðgjöfinni hefur breyst töluvert með árunum. Árið 2007 voru karlarnir 39% ráðþega og konur 61%, næstu ár óx hlutfall karla jafnt og þétt og árið 2011 var hlutfall karla komið í 59%, árið 2013 var hlutfall karla 56% og kvenna 44%. Aldurssamsetning í ráðgjöfinni

fyrir árið 2013 sýnir að langflestir í ráðþegahópnum eru á aldrinum 26–40 ára (47%), þó er einnig stór hluti á aldrinum 41–55 ára (29%). Litlar breytingar hafa orðið á aldurssamsetningu ráðþega síðustu árin.

Þegar ráðgjafarviðtölin árið 2013 eru skoðuð eftir skóla-

Mynd 8 – Ráðgjafarviðtöl 2008–2013, staða á vinnumarkaði.

Tafla 2 – Fjöldi staðinna eininga í raunfærnimati í löggiltum iðngreinum.

Fræðsluaðili	Fjöldi einstaklinga	Fjöldi eininga í mati	Fjöldi staðinna eininga	Fjármagn	Kostn. á ein. án ráðgjafar
Fræðsluskrifstofa rafiðnaðarins	31	343	275	2.310.000	8.400
IÐAN fræðslusetur	285	11.830	8.339	70.047.600	8.400
Samtals	316	12.173	8.614	72.357.600	8.400

stigi ráðþega sést að um 75% hafa ekki lokið námi á framhaldsskólastigi, þ.e. aðeins lokið grunnskóla eða hafið nám í framhaldsskóla og ekki lokið. Hlutfall þeirra sem hefur lokið iðn- eða starfsmenntun var 14%.

Þjónusta náms- og starfsráðgjafa við atvinnuleitendur jókst mikið árin 2009 og 2010 á meðan ráðgjöf við einstaklinga í starfi dróst saman. Þessi mikla breyting hefur svo gengið nokkuð til baka eftir það. Fjöldi viðtala atvinnuleitenda hjá náms- og starfsráðgjöfum símenntunarmiðstöðvanna fækkaði á milli 2010 (5.996), 2011 (5.082) og 2012 (3.834) en fjölgaði svo aftur árið 2013 (4.140). Þegar hlutfall

viðtala við atvinnuleitendur er skoðað sést að það lækkaði úr 59% árið 2010 í 48% árið 2011 og svo niður í 38% árið 2012. Á milli árunna 2012 og 2013 hafa svo nánast engar breytingar orðið á dreifingu viðtala hvað atvinnuþátttöku varðar.

RAUNFÆRNIMAT

Á árinu 2013 fóru 316 einstaklingar í raunfærnimat í löggiltum iðngreinum, 285 hjá IÐUNNI fræðslusetri og 31 hjá Fræðsluskrifstofu rafiðnaðarins. Fjöldi staðinna eininga á

Tafla 3 – Fjöldi staðinna eininga í raunfærnimati eftir greinum.

Grein	Fjöldi einstaklinga	Fjöldi mat- samtala	Fjöldi eininga í mati	Fjöldi staðinna eininga	Meðalt. staðinna eininga
Bílgreinar	56	216	2.280	1.527	27,3
Blikksmíði	3	15	169	116	38,7
Framreiðsla	13	26	643	509	39,2
Húsasmíði	47	94	2.321	1.843	39,2
Kjötiðn	1	2	11	0	0,0
Leikskólabrú	7	38	120	105	15,0
Matartækni	30	60	688	437	14,6
Matreiðsla	16	32	1.073	491	30,7
Málaraiðn	11	22	370	240	21,8
Málmsmíði	12	60	641	507	42,3
Múraraiðn	5	10	193	147	29,4
Pípulögn	22	39	662	533	24,2
Rafvirkjun	31	135	343	275	8,9
Rennismíði	1	4	37	31	31,0
Skipstjórn	16	32	283	150	9,4
Skrifstofubraut	20	100	435	303	15,2
Stálsmíði	13	57	683	566	43,5
Verslunarfagnám	10	20	460	417,7	41,8
Vélstjórn	32	165	932	593	18,5
Vélvirkjun	23	98	1.127	799	34,7
Samtals	369	1.225	13.471	9.590	26,0

árinu 2013 var 8.614 á móti 6.539 árið 2012 sem er um 32% aukning á milli ára.

Alls fóru 53 einstaklingar í raunfærnimat í öðrum greinum. Fjöldi staðinna eininga fækkaði um tæp 66% á milli ára, fór úr 3.826 árið 2012 niður í 976 árið 2013.

Meðaltal staðinna eininga í raunfærnimati er 26 fyrir hvern einstakling. Staðnar einingar voru allt frá engri einingu í kjötið til 43,5 eininga í stálsmiði eins og fram kemur í töflu 3.

Standist einstaklingar ekki viðmið í raunfærnimati felst töluverður kostnaður í því, að auki getur slíkt haft neikvæð áhrif á sjálfsmynd viðkomandi. Því er mikilvægt að hlutfall staðinna eininga sé gott. Mikilvægur liður í því að stuðla að góðu hlutfalli staðinna eininga er að skimun ráðgjafa í upphafi sé góð.

Tafla 4 – Fjöldi staðinna eininga eftir árum.

Ártal	Einingar til mats	Staðnar einingar	Hlutfall staðinna eininga
2007	4.224	2.469	58%
2008	7.319	4.812	66%
2009	8.055	6.671	83%
2010	12.095	8.214	68%
2011	13.162	10.179	77%
2012	13.759	10.365	75%
2013	13.471	9.590	71%

Á árinu 2013 fengu fimm símenntunarmiðstöðvar úthlutað til samtals átta raunfærnimatsverkefna utan iðngreina. Heildarúthlutun til þessara verkefna var samtals 21.588.000. Skipting fjármagns á milli símenntunarmiðstöðva árið 2013 var eftirfarandi:

Úthlutanir Fræðslusjóðs til raunfærnimatsverkefna 2013	Námsskrá/ Starfsgrein	Upphæð
Mímir-símenntun	Skrifstofubraut MK	2.525.000
Mímir-símenntun	Lagerstarfsmenn	825.000
Mímir-símenntun	Verslunarfagnám (úr viðbótarúthlutun)	7.980.000
SÍMEY	Leikskólaliðabré	882.400
Miðst. símenntunar á Suðurnesjum	Verslunarfagnám	2.655.600
Fræðslunet Suðurlands	Verslunarfagnám (úr viðbótarúthlutun)	3.024.000
Viska, Vestmannaeyjum	Skipstjórnarbraut B (úr viðbótarúthlutun)	3.696.000
Samtals úthlutun		21.588.000

UM HÖFUNDINN

Friðrik Hjörleifsson starfar sem sérfræðingur hjá Fræðslumiðstöð atvinnulífsins. Helstu verkefni Friðriks hjá FA tengjast tölfræðivinnslu, upplýsingasöfnun meðal samstarfsaðila og útgáfu- og kynningarmálum.